

МАТЕРІАЛИ
II НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ
СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ»**

(6-7 листопада 2020 р.)

Запоріжжя
2020

УДК 80(063)
П 76

Пріоритети розвитку сучасної філології.
П 76 Матеріали II науково-практичної конференції
(м. Запоріжжя, 6-7 листопада 2020 р.). – Херсон:
Видавництво «Молодий вчений», 2020. – 112 с.
ISBN 978-966-992-274-8

У збірнику представлені матеріали II науково-практичної конференції «Пріоритети розвитку сучасної філології». Розглядаються загальні питання української мови і літератури, російської мови та літератури, романських, германських та інших мов, мови і засобів масової комунікації, теорії і практики перекладу, міжкультурної комунікації та інші.

Збірник призначено для науковців, викладачів, аспірантів та студентів, які цікавляться філологічними науками, а також для широкого кола читачів.

УДК 80(063)

ЗМІСТ

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Вирвихвост М.О., Зайцева В.В.

ТЕХНОЛОГІЇ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

ЯК ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА

ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ 7

Костенко О.О.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПЕЙЗАЖ

У МАЛІЙ ПРОЗІ В. ВИННИЧЕНКА..... 10

Цепа О.В.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РОМАНУ

«БЕЗ ГРУНТУ» ВІКТОРА ПЕТРОВА 15

РОСІЙСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Братусь І.В., Добровольська В.В.

ДОЛЯ МИТЦЯ В УМОВАХ

АВТОРИТАРНОЇ КУЛЬТУРИ

(НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ

ВОЛОДИМИРА ОРЛОВА «АЛЬТІСТ ДАНИЛОВ»)..... 19

Братусь І.В., Добровольська В.В.

ОБРАЗ ХУДОЖНИКА В ОПОВІДАННІ ЮРІЯ ТРИФОНОВА

«ВІДВІДУВАННЯ МАРКА ШАГАЛА» 21

Капаць А.Ю.

ДЕЕПРИЧАСТИЕ И ПРИЧАСТИЕ

В ПОЭЗИИ АННЫ АХМАТОВОЙ..... 23

ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Гнатюк К.О.

ПСИХОЛОГІЧНІ ВИТОКИ СТИЛІСТИЧНОЇ

СВОЄРІДНОСТІ НОВЕЛ ФРАНЦА КАФКИ

«ВИРОК» ТА «ПЕРЕВТІЛЕННЯ»..... 28

Мухіна А.С.

ПЕРША КІНОАДАПТАЦІЯ РОМАНУ

АЛЬФРЕДА ДЬОБЛІНА «БЕРЛІН АЛЕКСАНДЕРПЛАЦ»..... 33

РОМАНСЬКІ, ГЕРМАНСЬКІ ТА ІНШІ МОВИ

Akhmedova Elmira

LEARNING TECHNIQUES TO IMPROVE ENGLISH:
TEACHING INTONATION 38

Ашихміна К.О.

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
У СФЕРІ АВІАЦІЇ ТА РОЗРОБКА
РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКОГО СЛОВНИКА
АВІАЦІЙНО-ТЕХНІЧНИХ ТЕРМІНІВ..... 41

Бокоч Т.П.

ВНУТРІШНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ КОГНІТИВНИХ
ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ
(НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ) 43

Ватраль Л.Б.

МЕТАФОРІЧНА НОМІНАЦІЯ ТЕРМІНІВ
ГАЛУЗІ ДІЄТОЛОГІЇ..... 46

Врублевський М.В.

ПОНЯТТЯ «ЗАПОЗИЧЕННЯ» ЯК ОДНОГО
З ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЗБАГАЧЕННЯ
СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ..... 49

Галазюк А.В.

ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ
МЕТАФОРИ ЧАСУ В ОРИГІНАЛІ ТА ПЕРЕКЛАДІ
(НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ТЕЇ ОБРЕХТ «ДРУЖИНА ТИГРА»)..... 53

Горобчук К.О.

ТИПИ МІЖМОВНИХ ВІДПОВІДНОСТЕЙ У ФЛОРИСТИЧНІЙ
ФРАЗЕОЛОГІЇ НІМЕЦЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ..... 56

Карпюк Ф.В.

ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИКИ
УСТАЛЕНИХ ПОРІВНЯНЬ БІБЛІЙНОГО ПОХОДЖЕННЯ
(НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)..... 58

Рудоман О.А.

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ
АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ ЛОГІСТИКИ 62

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ, ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Маслянич І.С.

РОЛЬ МУЛЬТИМОДАЛЬНОСТІ У СУЧАСНИХ
АНГЛОМОВНИХ ХУДОЖНІХ ПРОЗОВИХ ТЕКСТАХ..... 66

Цап Н.М.

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТУ, СТРУКТУРИ ТА ФУНКЦІЙ
ВНУТРІШНЬОГО МОВЛЕННЯ В СУЧАСНОМУ
АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ВОЄННОМУ РОМАНІ 69

ЗАГАЛЬНЕ, ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ, ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

Йодловська А.І.

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ АУДІАЛЬНОГО СПРИЙНЯТТЯ У СТРУКТУРІ
СЛОВНИКОВИХ ДЕФІНІЦІЙ (НА МАТЕРІАЛІ СЛОВНИКІВ
УКРАЇНСЬКОЇ, РОСІЙСЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ)..... 74

Кучеренко О.В.

ОБРАЗНІ ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ КОНЦЕПТУ BRITAIN
У ТРИЛОГІЇ М. ДОББСА «КАРТКОВИЙ БУДИНОК»..... 78

ФОЛЬКЛОРИСТИКА

Івасенко Ю.В.

ФОЛЬКЛОРИЗМ У ЛІТЕРАТУРІ..... 82

ЛІТЕРАТУРНЕ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО ТА ТЕКСТОЛОГІЯ

Гнатів М.А.

ДИСКУРСНА ЗОНА ПЕРСОНАЖА У НАРАТИВНОМУ ПРОСТОРІ
«THE YELLOW BIRDS» КЕВІНА ПАУЕРСА 85

Гнатів М.А.

ПОНЯТТЯ ПРО ДИСКУРСНІ ЗОНИ ТЕКСТОВОГО
КОМУНІКУВАННЯ – ДИСКУРСНА ЗОНА НАРАТОРА
І ДИСКУРСНА ЗОНА ПЕРСОНАЖА..... 88

Гук О.-М.І.

ЛІТЕРАТУРНА КАЗКА ЯК ОСОБЛИВИЙ ТИП НАРАТИВУ 92

Захарків І.М.

НАРАТИВНИЙ ПРОСТІР РОМАНУ

ЕЛІЗАБЕТ ГІЛБЕРТ «EAT, PRAY, LOVE»..... 95

МОВА І ЗАСОБИ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Бирка Б.-Д.І., Шийка Ю.І.

ВИКОРИСТАННЯ СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ

У СФЕРІ ЛІНГВІСТИКИ 99

Вальчук Г.С.

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ТА ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ

ОСОБЛИВОСТІ НЕОЛОГІЗМІВ АНГЛОМОВНИХ

МЕДІЙНИХ ТЕКСТІВ У ПЕРЕКЛАДАЦЬКОМУ АСПЕКТІ..... 102

Решитнякова О.О.

МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ У СИСТЕМІ

ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ..... 105

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Пособчук А.І., Свиридов О.Ф.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ЕКСПРЕСИВНОЇ ФУНКЦІЇ

РЕЧЕНЬ РОМАНУ СЮЗАННИ КОЛЛІНЗ «ГОЛОДНІ ІГРИ»

В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ УЛЯНИ ГРИГОРАШ..... 108

Карпюк Ф.В.

старший викладач,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИКИ УСТАЛЕНИХ ПОРІВНЯНЬ БІБЛІЙНОГО ПОХОДЖЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

Сучасні лінгвісти (Ю.Д. Апресян, О.С. Кубрякова, В.А. Маслова, М.М. Полюжин, О.О. Селіванова, Ю.С. Степанов та інші) у своїх дослідженнях зосереджують увагу на мовних засобах вираження картини світу [2; 5; 6; 7]. Витоки поняття мовної картини світу сягають у глибоке минуле, зазвичай його появу пов'язують з іменами американських етнолінгвістів Е. Сепіром та Б. Л. Уорфом та їх відомою гіпотезою мовного релятивізму, а також з поглядами німецького мовознавця Вільгельма фон Гумбольдта, який використовує термін *weltansicht*. Одними із домінуючих на сучасному етапі розвитку науки про мову стають дослідження, що спрямовані на виокремлення фразеологічної картини світу.

Актуальність нашого дослідження зумовлена загальним спрямуванням сучасного мовознавства на інтеграцію когнітивного та лінгвокультурологічного підходів до вивчення фразеологічних систем мов, що дозволяє з'ясувати їхні універсальні та національно-специфічні особливості. Компаративні фразеологічні одиниці є мовним матеріалом, який безпосередньо пов'язаний із духовною культурою народу. Семантика компаративних фразеологічних одиниць ґрунтується на порівнянні, що як відомо, є одним із способів пізнання дійсності та образного мислення. Це когнітивний процес, що виступає інструментом при пізнанні людиною об'єктивного світу. Як операція мислення, воно є універсальним. Засобом його реалізації в мові є, зокрема, компаративні конструкції, що в свою чергу утворюють систему КФО, якій властива особлива структура та функції [3; 4]. Національна специфіка порівнянь виявляється у тому, який образ був покладений у їх основу, які асоціації пов'язані з ним у тій чи іншій мові. Відтворювані з покоління в покоління такі одиниці відображають не тільки світобачення але і світорозуміння народу.

Аналіз лінгвістичних досліджень із фразеології свідчить про поглиблений інтерес як вітчизняних, так і зарубіжних науковців до

питань компаративної фразеології. Проведена розвідка свідчить про те, що питання компаративної фразеології знаходять своє вирішення у фундаментальних дослідженнях вітчизняних та зарубіжних лінгвістів (Г.Й. Абрамова, А. Вежбицька, А.В. Кунін, А.Г. Назарян, В.М. Телія, В.А. Маслова, К.І. Мізін, О.І. Шаля та ін.). Слід зазначити, що попри значний інтерес науковців до цього пласту мови, система фразеологічних порівнянь англійської мови залишає перед дослідниками численні невирішені проблеми, й потребує глибшого дослідження.

Досліджуючи природу усталених порівнянь, ми поставили собі за мету проаналізувати особливості семантики компаративних фразеологічних одиниць англійської мови, що мають біблійне походження. Матеріалом дослідження слугувала вибірка англомовних компаративних фразем із фразеологічних словників у складі 75 одиниць.

Фразеологічні одиниці біблійного походження є частиною культурно-історичної спадщини європейських народів. Мова Біблії – це своєрідний духовний код, який об'єднує народи християнських культур. Розглядаючи усталені порівняння сучасної англійської мови біблійного походження, як компаративні фрази, що ввійшли в національну мову прямо, чи опосередковано пов'язані з текстом Біблії, зіштовхуємось із низкою труднощів щодо розуміння того, які компаративні фрази слід вважати такими, що мають біблійне походження. Оскільки існує велика кількість класифікацій фразеологічних одиниць біблійного походження, ми у своїй роботі під усталеними порівняннями біблійного походження розглядатимемо ті фразеологічні одиниці, що зафіксовані у тексті Святого Письма, або виникли на основі біблійних сюжетів. Це мовні одиниці, для яких характерні смислова завершеність, відтворюваність, підвищена експресивність. Фразеологічна специфіка таких одиниць ґрунтується на порівнянні. Слід зауважити, що у різних мовах існують десятки аналогічних фразеологізмів-біблеїзмів. Однак є чимало випадків, коли біблійна ситуація, що відобразилася у вигляді фразеологічної одиниці в одній мові, не представлена в іншій. Більш того, практично всі дослідники фразем біблійного походження відзначають, що якщо відповідні фразеологізми-біблеїзми зустрічаються в окремих мовах, то вони можуть відрізнятися семантикою, компонентним складом, граматичною структурою, внутрішньою формою, емоційно-експресивним забарвленням. Сам набір біблійних сюжетів, які стали джерелом фразеологічних одиниць, специфічний для кожної мови і в цій вибірковості також проявляється національна специфіка кожної мови.

Унаслідок проведеного дослідження з'ясовано, що компаративні фразеологізми біблійного походження можуть кваліфікувати одну конкретну ознаку або цілу ситуацію. Беручи до уваги інформацію, на основі якої робиться порівняння в досліджуваних одиницях, вважаємо можливим умовно поділити їх на дві групи, а саме: компаративні фраземи біблійного походження, порівняння яких будується на одній (спільній) ознаці порівнюваних об'єктів та компаративні фраземи, в основі порівняння яких лежить певна ситуація, що описується в Біблії. Компаративні фраземи, порівняння яких будується на одній (спільній) ознаці порівнюваних об'єктів – це переважно ад'єктивні фраземи, в яких основа порівняння вжита в прямому значенні, напр.: *white like wool and snow, as old as the ark (flood), as proud as the devil, as hesitant as Pontius Pilate, as proud as Queen of Sheba, as wise as Solomon, as hypocritical as Pharisees, as deceptive as the serpent, as old as Adam's rib, as old as the hills, as poor as Job (Lazarus), as old as Methuselah*, etc. Образність таких компаративем досить прозора, оскільки базується на реальній ознаці. Окрім експресивної функції номінації такі компаративеми можуть також інтенсифікувати ознаку предмета, напр. *as poor as Job, as numerous as locusts, as old as Adam, as hopeless as the soul in hell, as naked as Adam, as strong as Samson, as dark as Egypt, as old as Methuselah*. Залежно від того, яка ознака покладена в основу зіставлення, у процесі дослідження ад'єктивні КФО були поділені на сім семантичних груп, а саме:

1. Порівняння, що позначають зовнішність та фізичні якості людини, напр.: *as strong as Samson, as naked as Adam, as beautiful as Lucifer, as old as Adam, as old as Eve, as old as serpent, as old as Methuselah*;

2. Порівняння, які відображають фізичні характеристики предметів, напр.: *as old as the ark, as old as flood, as old as Creation, as salt as Lot's wife's backbone (as salt as Lot's wife's arse), as light as St. Luke's bird, as far as Heaven, as light as Heaven, as numerous as locusts, as old as hills, as old as Adam's rib*;

3. Порівняння, які відображають риси характеру, моральні якості людини та розумові здібності, напр.: *as deceptive as the serpent, as deceptive as devil, as meek as Moses, as stubborn as Pharaoh, as proud as King Nebukadnezzar, as crazy as Bedlamite, as proud as Lucifer, as vain as Lucifer, as vain as the devil, as wise as Solomon, as proud as Queen of Sheba, as hypocritical as Pharisees, as wise as a serpent, as harmless as doves*;

4. Порівняння, які характеризують фізіологічний стан, настрої людини, напр.: *as hesitant as Pontius Pilate, as hopeless as a soul in hell, as a weaned child, as a thief in the night*;

5. Порівняння, які відображають суспільні відносини та спосіб життя, зокрема бідність – багатство, напр.: *as poor as Lazarus, as poor as Job, as poor as Job's cat, as rich as Solomon*;

6. Порівняння, які позначають колір, відтінки, у т.ч. інтенсивність світла, напр.: *as dark as Egypt, as white like wool, as white as snow*;

7. Почуття, думки : *as certain (sure) as the word of God*.

Іншу групу складають компаративні фраземи, в основі порівняння яких лежить певна ситуація. Це переважно дієслівні компаративами із загальною семантикою процесуальної ознаки а також адвербіальні фразеологізми та ад'єктивні фраземи, у яких основа виражена прикметником, вжитим у переносному значенні. Базою їх утворення виступає дискурсивний простір, відображений у тексті біблійної легенди або притчі, смисл якої вони передають. КФО, похідні від цих одиниць, становлять згорнуті тексти, сценарії: *as sure as God made Moses, as the sparks fly upward, as the apple of your eye, to hate somebody as the devil hates holy water, to skip like a calf, like a lamb to the slaughter, as Lot's wife, as light as St. Luke's bird, like a tree planted by the rivers of water* і переважно позначають різноманітні дії та вчинки, стан людини та ін.

Унаслідок проведеного дослідження з'ясовано, що для біблійних фразеологічних порівнянь характерною є велика кількість фразеологічних варіантів. Так, у випадках варіювання серед компаративних фразем з ономастичним компонентом можливість їх взаємозамінності зумовлена спільністю символічних характеристик, що виражені образом-еталоном порівняння, напр.: *as old as Adam, as old as Eve, as old as Methuselah; as poor as Lazarus, as poor as Job; as proud as Queen of Sheba, as proud as the devil, as proud as Lucifer; old as the ark, as old as flood*. У випадках, коли варіюванню підлягає ономастична лексика, взаємозамінні компоненти найчастіше є синонімами або утворюють тематичний ряд, напр.: *as dark as Egypt, as black as Egypt; as proud as Lucifer, as vain as Lucifer, as vain as the devil; as deceptive as the serpent, as deceptive as devil; as salt as Lot's wife's backbone, as salt as Lot's wife's arse*.

Узагальнення отриманих результатів дає змогу виділити серед досліджуваних одиниць дві основні групи, серед яких – компаративні фраземи, порівняння яких будується на одній ознаці порівнюваних об'єктів та компаративні фразеологічні одиниці, в основі яких лежить певна ситуація. Результати аналізу переконливо засвідчили розмаїття тематики досліджуваних одиниць. Як свідчить наш фактичний матеріал, компаративні фразеологічні одиниці біблійного походження в сучасній

англійській мові можуть позначати явища природи, абстрактні явища і поняття, навколишній світ, фізичні характеристики, риси характеру, душевний стан, почуття і переживання людини та ін. Той факт, що фраземи досліджуваної групи переважно вживаються для характеристики людини та світу, що її оточує, слугує яскравим доказом явища антропоцентризму в мові. Перспективу дослідження вбачаємо в детальному дослідженні та описі семантики компаративних фразем англійської мови у лінгвокогнітивному аспекті.

Список використаних джерел:

1. Англо-український фразеологічний словник / Уклад. К.Т. Баранцев. – 3-тє вид., стер. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2006. – 1056 с.
2. Маслова В.А. Лингвокультурология: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – 2-е изд., стереотип. / В.А. Маслова – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 208 с.
3. Мізін К.І. Людина в дзеркалі компаративної фразеології: Монографія. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2011. – 448 с.
4. Мізін К.І. Порівняння у фразеології. – Вінниця: Нова книга, 2009. – 240 с.
5. Селіванова Олена. Нариси з української фразеології (психологнітивний та етнокультурний аспекти). – К., Черкаси: Брама, 2004. – 276 с.
6. Селіванова Е.А. Когнитивная ономазиология. – К.: Фитоцентр, 2000. – 248 с.
7. Степанов Ю.С. Константы : Словарь русской культуры / 3-е изд., испр. и доп. – М.: Языки русской культуры, 2004. – 992 с.

Рудоман О.А.

*кандидат філологічних наук, доцент,
Хмельницький національний університет*

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ ЛОГІСТИКИ

Логістична термінологія відображає специфіку відповідного термінополя, сформованого термінами різних галузей знань. У центрі цієї терміносистеми перебувають ядерні елементи, сформовані поняттями власне логістики; до ядерних прилягають похідні від них терміни; ближчу периферію складають терміни, запозичені з інших наук